

covací úlohy filosofie, byť jen z určité části. Dílo, které tímto způsobem zvládne celý obor přírodních věd, patří beze sporu k tomuto druhu záslužných prací.

Autorka, docentka filosofie na přírodovědecké fakultě pražské, je jistě k tomuto úkolu povolána, neboť ovládá stejně dobře problematiku přírodních věd jako problematiku filosofie. Její erudice ve filosofických systémech všech dob, ale i v problémech a metodách celé řady věd přírodních a matematiky, je obdivuhodná. V konfrontaci přírodní vědy s filosofií spočívá hlavní význam díla. Nejde arciž o filosofické dílo v obvyklém smyslu, neboť nekonstruuje, žádný systém, který by vyplýval z jediné základní filosofické ideje. Je to spíše kniha informativní, učebnicová, vzniklá, jak autorka sděluje v Předmluvě, z příprav k universitním přednáškám. Je to vlastně pokračování a prohloubení autorčiny známé středoškolské učebnice filosofie; pokračování určené pro universitní studium přírodovědecké. Kniha je rozdělena na sedm kapitol: Filosofie a přírodní vědy, Přírodovědecké poznání, Psychologická, sociologická a etická analýsa přírodovědeckého poznání, Logická analýsa přírodovědeckého poznání, Noetická analýsa přírodovědeckého poznání, Metafysická analýsa přírodovědeckého poznání, Přírodovědecké názory světové. V těchto kapitolách autorka nastiňuje dané problémy a uvádí postupně různá řešení, jak je ta která doba a ten který myslitel přinesl. O těchto názorech referuje autorka stručně a výstižně, až snad někde trochu suše, ale vždy zřetelně, ač jde o otázky někdy velmi obtížné.

Možno snad míti námitky proti zvolené systematicke, z níž není na prvý pohled jasno, kde se o tom kterém problému a pojmu lze dočísti. Možno snad vytknouti, že rozlišení mezi psychologií, logikou, noetikou a metafysikou není tu provedeno tak ostře, aby odůvodňovalo systematiku celé knihy a nutnost jednatí o tomže problému v několika různých kapitolách. Možno snad namítnouti, že některé partie nemají s hlavním obsahem a úkolem knihy mnoho společného (srovn. §§ 7—9 kapitoly III: psychologické, sociologické a etické podmínky badání, které se týkají stejně věd duchových jako přírodních, ba z valné části i jiné kulturní tvorby, na př. umělecké). Možno snad i vytknouti, že autorka ve snaze po úplnosti uvádí mnoho názorů nebo mnoho příbuzných pojmů vedle sebe, takže čtenář — toužící po zjednodušení a přehlednosti — může zůstatí poněkud desorientován; tak na př. v německém resumé (»Zusammenfassung«) na konci knihy uvádí se — ve shodě s textem uvnitř knihy — vedle sebe pojmy (o poznacích): gewiss, zuverlässig, verbürgt, bewiesen, gültig, wahr a ani zde ani v příslušných kapitolách knihy není nikterak jasně vyložen rozdíl mezi nimi.

Ale všechny tyto výtky ustupují do pozadí vedle veliké informativní ceny knihy. Lze očekávati, že knihy bude často užíváno také jako příležitostné pomůcky pro informaci o té které otázce či pojmu nebo o názoru určitého filosofa nebo přírodovědce a pod. K tomu bude sloužití důkladný abecední rejstřík na konci knihy, který z knihy dělá také dílo použitelné téměř jako naučný slovník filosoficko-přírodovědeckých pojmů.

Právníky a národohospodáře bude kniha Dratvové zajímati zejména pokud, pokud se zajímají o noetiku a metodologii své vědy, případně věd duchových vůbec. Neboť nesčetněkrát čteme v právně-filosofických a noetických pracích odkaz na vědy přírodní a analogii s nimi, nejsouce právě vždy dostatečně informováni, jak to v těch vědách vypadá po stránce noetiky a metodologie. A tu máme v knize Dratvové velmi vítané a důkladné poučení. Z. N.

Literární zprávy.

Velmi podrobná a důkladně zpracovaná kniha Dr. Pavla Kunce **Nové předpisy o řízeném hospodářství** (str. 463, V. Linhart, Praha, 70 K) jest vhodnou příručkou pro každého, kdo má rozhodovati při novém řízeném hospodářství.

Autor si svoji velkou práci vhodně rozdělil tím způsobem, že nejprve podává na 152 stránkách výklad jednotlivých ustanovení a v druhé části na 296 stránkách texty zákonů, nařízení a příslušných vyhlášek.

Celou velikou materii zvládl autor velmi dobrým způsobem tím, že si přesně vymezil směrnice podle nichž dále na své knize pracoval.

Řízené hospodářství vyžádalo si zvláštní organizaci u státních a jiných úřadů a rovněž bylo nutno, aby byly zřízeny jednotlivé korporace, které se zabývají otázkami hospodářskými. Těmto úřadům a korporacím byla různými nařízeními a vyhláškami dána různá práva a povinnosti. Nejen však státní a veřejná správa a velké společnosti, ale také jednotlivci byli nuceni podrobiti se různým předpisům, takže obsah knihy Dr. Kunce má význam pro každého jednotlivce. Autor velmi dobře vystihl po stránce praktické co jest potřeba, aby každý, kdo ve věcech zásobovacích rozhoduje, měl jasné a přesné vodítko. Autor se však neomezil toliko na skutečnosti výše uvedené, ale podává také přehled úpravy hospodaření surovinami dováženými z ciziny, uhlím, a přihlíží k celkové výstavbě hospodářství a k organizaci Nejvyššího cenového úřadu.

Autor sám ve své předmluvě uvádí, že normy zpracoval ke dni 1. ledna 1940, přesto však v jeho knize nacházíme vyhlášky předsedy vlády, které byly vydány teprve v roce 1940, což svědčí o tom, že autor až do poslední chvíle, než kniha vyšla snažil se, aby byla úplná. K své práci připojil autor věcný rejstřík, který velmi přispěl ke snadné orientaci v knize. Jest sice pravda, že některé z předpisů v knize uvedených budou brzy nebo jsou již neplatné, přesto však svoji knihou přispěl autor velmi k rychlému a praktickému poučení těch osob, které s řízeným hospodářstvím přichází ve styk a velký prospěch lze viděti také v tom, že zákonné texty, které jsou vyhlášovány různým způsobem, jsou v této knize shrnuty a každému přístupny. Dr. Nejedlý.

Ve sbírce malých literárních monografií »Postavy a dílo« vyšel od **Zdeňka Kalisty** životopis **Bohuslava Balbína** (str. 24, 8°, Praha, Borový, 4 K), v němž autor postavu jezuitského buditele českého národa zarámoval vhodně do dobového rámce. Tím účinněji vyniká vlastenectví Balbínovo, které je podloženo i hlubokým sociálním citěním k slabým, což dosud nebylo dostatečně vyzdvíženo.

vr.

Česká společnost národohospodářská v Praze vydala výroční zprávu o své činnosti za období 1938—1939; z ní je zřejmo, že kromě pořádání odborných přednášek byly konány speciální debaty, vydávány odborné publikace a překlady klasických knih, soustřeďování národohospodářští pracovníci z kruhů teorie i praxe a udržován styk s odbornými společnostmi v cizině. Dr. J.

Ředitel měšť. škol **Václav Čihák** napsal spisek **Jílovské mapy hornické** (Jílovské knihovničky sv. 1., nákl. autorovým Okres. museem v Jílovém, 1940, str. 24). V úvodu pojednává autor o býv. horním úřadě, o jeho činnosti, o osudu zlatých hor jílovských a o jejich majitelích a přechází pak k historii hornických map, k obtížím, s nimiž se autor shledal při pátrání po nich a k zjištění, že není dnes bohužel známo, kde některé mapy jsou. Z přístupných map zjišťuje autor, že horní úřad ani jeden svůj kutací plán neprovedl do konce, že šlo jen o přípravy k těžbě zlata; rudní ložiska jsou podle přesvědčení autora na Jílovsku nevyužitkována. Ředitel Čihák pak podává seznam rukopisných hornických map jílovských, seznam reprodukováných přehledných map a seznam geologických map; každá mapa je podrobně popsána. Ku konci knížky je připojena stručná zpráva o činnosti Okresního musea v Jílovém. Autorova práce zajímavě informuje o jílovských horách dnes, kdy se uvažuje o jejich otevření a zaznamenává poznatky, které by byly jinak zapadly. Dr. J.

Upozorňujeme na stručný, ale zajímavý článek »Die Geschichte des Slowakentums als wissenschaftliches Problem und als politische Streitfrage« od Heinze Braunera, který vyšel v Leipziger Vierteljahrschrift für Südosteuropa (3. Jahrgang, str. 253—274, Leipzig 1939). Autor probírá zde dějiny »slovenství« a

staví si tuto otázku jako problém vědecký a jako spornou otázku politickou. Mluví o »slovenství« (Slowakentum), neboť, jak zdůrazňuje, existence dějin slovenského národa byla a je popírána. Autor sám stojí na stanovisku, že dějiny slovenského národa bude možno psát až později. Popírá pak názory, jaké byly vysloveny na tuto otázku ve vědě maďarské a české a slovenské po světové válce a podává své pojetí. Líčí vývoj slovenství od nejstarších dob až po dobu přítomnou. Článek jeho ukazuje na vynikající znalost literatury, zvláště novější a zaslouží si tudíž pozornosti.

Rr.

Německá literatura o posledních fázích našeho státoprávního vývoje, uveřejněná v posledním dvojčísle 4—5 Všeřdu na str. 175—176, musí být doplněna literaturou, kterou uvedl doc. Dr. Friedrich Klein v článku »Die staats- und völkerrechtliche Stellung des Protektorats Böhmen und Mähren« (Archiv des öffentlichen Rechts, N. F. 31., H. 3).

Fraudendienst: Böhmen und Mähren unter deutscher Führung. (Berliner Monatshefte, 1939, S. 287 ff.),

Frick: Die nichtdeutschen Volksgruppen im Deutschen Reich, Rede auf dem Empfangsabend von Reichsleiter Rosenberg für die Diplomatie und ausländische Presse am 30. März 1939. (Nationalsoz. Monatshefte, 1939, S. 387 ff., bes. 393 (94).

Huber: Verfassungsrecht des Grossdeutschen Reiches, 1939, § 11, S. 132 ff.

Kundt: Der Frieden im böhmisch-mährischen Raum — Grundlage einer vernünftigen mitteleuropäischen Ordnung (Deutsches Recht, 1939, S. 129.)

Pfundtner-Neubert: Das neue Deutsche Reichsrecht, Abschnitt I k.

Reischle: Die germanischen Grundlagen des sudetendeutschen Bauerntums. (Nationalsoz. Monatshefte, 1939, S. 698 ff.)

Rogge: Die deutsche Lösung der tschechischen Frage. (Geist der Zeit, 1939, S. 219 ff.)

Zschucke: Aus der Verfassungsgeschichte von Böhmen und Mähren, (Der Gendarm, 1939, S. 143 ff.)

Diener: Reichsproblem und Hegemonie, (Deutsches Recht, 1939, S. 561 ff.)

Emge: Das Ende des Unrechts (ZakDR., 1938, S. 685 ff.)

Viererbl: Erfüllung im deutschen Raum, (Nationalsoz. Monatshefte, 1939, S. 454 ff.)

L. S.

60 let Emanuela Chalupného (Sborník vzpomínek, redigoval E. Reich, J. Šíma, R. Telštitk, publikace svobodné školy politických nauk v Praze, řady B, svazek 2., nákl. této školy, 1940, str. 115, cena K 17.—). Redakce se pokusila sestavit sborník osobních vzpomínek, neboť — jak praví v úvodu — jubilat sám projevil názor, že má význam jen taková jubilejní publikace, která osvětluje prostředí, v němž jubilat žije. Přečteme-li vzpomínky jednotlivých pisatelů, můžeme říci, že se to podařilo; tomu, kdo jubilanta osobně nezná, objevuje se tak jeho osobnost se všemi jeho vlastnostmi.

Dr. J.

Prosba redakce: Pány autory prosíme, aby v citaci pramenů nebo cizojazyčných autorů uváděli pokud možno jen české z ně ní citátu. Nehledě k jiným důvodům, má česká řeč ve své mnohotvárnosti a rozmanitosti všechny prostředky, aby přesně a bezvadně vyjádřila jakoukoliv myšlenku v českém rouše tak, jak cizojazyčný autor si přál. Kromě toho cituje se obvykle nějaké obtížné místo cizího autora, které, jsouc citováno v původním textu, nedává vždy pro čtenáře pravý pojem toho, co mu řekne český převod pořízený českým spisovatelem, který v té které materii jest odborníkem a českému čtenáři svoji věc podává již v bezvadném českém rouše a způsobu českého vyjádření pojmu.